EVROPSKÝ PARLAMENT

2004 *2009*

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

2001/0270(CNS)

19. 9. 2007

*

NÁVRH ZPRÁVY

o návrhu rámcového rozhodnutí Rady o boji proti určitým formám a projevům rasismu a xenofobie podle trestního práva
(11522/2007 – C6-0246/2007 – 2001/0270(CNS))

Opětovná konzultace

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Zpravodajka: Martine Roure

Vysvětlivky k označení legislativních postupů

*	Postup konzultace *většina odevzdaných hlasů*
**I	Postup spolupráce (první čtení) *většina odevzdaných hlasů*
**II	Postup spolupráce (druhé čtení) *většina odevzdaných hlasů pro schválení společného postoje* *většina hlasů poslanců Parlamentu pro zamítnutí nebo změnu společného postoje*
***	Postup souhlasu *většina hlasů poslanců Parlamentu s výjimkou případů uvedených v článcích 105, 107, 161 a 300 Smlouvy o ES a článku 7 Smlouvy o EU*
***I	Postup spolurozhodování (první čtení) *většina odevzdaných hlasů*
***II	Postup spolurozhodování (druhé čtení) *většina odevzdaných hlasů pro schválení společného postoje* *většina hlasů poslanců Parlamentu pro zamítnutí nebo změnu společného postoje*
***III	Postup spolurozhodování (třetí čtení) *většina odevzdaných hlasů pro schválení společného návrhu*

(Druh postupu závisí na právním základu navrženém Komisí.)

Pozměňovací návrhy k legislativnímu textu

V pozměňovacích návrzích Parlamentu je pozměněný text zvýrazněn ***tučnou kurzivou***. Zvýraznění *normální kurzivou* označuje části legislativního textu, u nichž je navržena oprava, a má sloužit k usnadnění vypracování konečného znění (např. zjevné chyby nebo vynechání textu v některé jazykové verzi). Tyto navržené opravy podléhají dohodě příslušných oddělení.

OBSAH

Strana

NÁVRH LEGISLATIVNÍHO USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 5

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ 10

NÁVRH LEGISLATIVNÍHO USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o návrhu rámcového rozhodnutí Rady o boji proti určitým formám a projevům rasismu a xenofobie podle trestního práva
(11522/2007 – C6-0246/2007 – 2001/0270(CNS))

(Postup konzultace – opětovná konzultace)

Evropský parlament,

– s ohledem na návrh Rady (11522/2007),

– s ohledem na návrh Komise předložený Radě (KOM(2001)0664)[1],

– s ohledem na svůj postoj ze dne 4 července 2002[2],

– s ohledem na čl. 34 odst. 2 písm. b) Smlouvy o EU,

– s ohledem na čl. 39 odst. 1 Smlouvy o EU, podle kterého Rada znovu konzultovala s Parlamentem (C6-0246/2007),

– s ohledem na články 93 a 51 a čl. 55 odst. 3 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a stanovisko Výboru pro právní záležitosti (A6-0000/2007),

1. schvaluje pozměněný návrh Rady;

2. vyzývá Radu, aby návrh změnila odpovídajícím způsobem;

3. vyzývá Radu, aby informovala Parlament, bude-li mít v úmyslu odchýlit se od znění schváleného Parlamentem;

4. vyzývá Radu, aby znovu konzultovala s Parlamentem, bude-li mít v úmyslu podstatně změnit svůj návrh nebo jej nahradit jiným zněním;

5. pověřuje svého předsedu, aby předal postoj Parlamentu, Radě a Komisi.

Znění navržené Radou	Pozměňovací návrhy Parlamentu

Pozměňovací návrh 1
Bod odůvodnění 9a (nový)

	(9a) Spáchání trestného činu rasismu nebo xenofobie při výkonu povolání musí

[1] Úř. věst. C 75 E, 26.3.2002, s. 269.
[2] Úř. věst. C 271 E, 12.11.2003, s. 558.

být považováno za přitěžující okolnost, protože představuje zneužití a obzvlášť zavrženíhodné jednání.

Odůvodnění

Je vhodné opět vložit tento bod odůvodnění, který byl uveden v původním návrhu Komise. Pro oběti rasismu a xenofobie je často velmi obtížné prosadit svá práva. Přitěžující povaha trestného činu spáchaného v pracovní oblasti je často nejužívanějším prostředkem, jak tato práva uplatnit.

Pozměňovací návrh 2
Čl. 1 odst. 1 písm. c)

c) veřejné schvalování, popírání nebo hrubé zlehčování zločinů genocidy, zločinů proti lidskosti a válečných zločinů vymezených v článcích 6, 7 a 8 statutu Mezinárodního trestního dvora, namířených proti skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny vymezené podle rasy, barvy pleti, náboženského vyznání, původu nebo národnostního či etnického ***původu,*** jsou-li projevy jednání takové, že mohou vést k podněcování k násilí nebo nenávisti proti této skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny;	c) veřejné schvalování, popírání nebo hrubé zlehčování zločinů genocidy, zločinů proti lidskosti a válečných zločinů vymezených v článcích 6, 7 a 8 statutu Mezinárodního trestního dvora, namířených proti skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny vymezené podle rasy, barvy pleti, náboženského vyznání, původu nebo národnostního či etnického ***původu nebo*** jsou-li projevy jednání takové, že mohou vést k podněcování k násilí nebo nenávisti proti této skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny;

Odůvodnění

Úmyslné jednání definované v tomto bodě musí být postižitelné i pokud nepodněcuje k nenávisti nebo násilí, neboť popírání nebo hrubé zlehčování zločinů genocidy je jednou z forem rasismu.

Pozměňovací návrh 3
Čl. 1 odst. 1 písm. d)

d) veřejné schvalování, popírání nebo hrubé zlehčování zločinů uvedených v článku 6 Charty Mezinárodního vojenského tribunálu přiložené k Londýnské dohodě ze dne 8. srpna 1945, namířených proti skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny vymezené podle rasy, barvy pleti, náboženského vyznání,	d) veřejné schvalování, popírání nebo hrubé zlehčování zločinů uvedených v článku 6 Charty Mezinárodního vojenského tribunálu přiložené k Londýnské dohodě ze dne 8. srpna 1945, namířených proti skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny vymezené podle rasy, barvy pleti, náboženského vyznání,

původu nebo národnostního či etnického ***původu,*** jsou-li projevy jednání takové, že mohou vést k podněcování k násilí nebo nenávisti proti této skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny.	původu nebo národnostního či etnického ***původu nebo*** jsou-li projevy jednání takové, že mohou vést k podněcování k násilí nebo nenávisti proti této skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny.

Odůvodnění

Viz předchozí odůvodnění.

Pozměňovací návrh 4
Čl. 1 odst. 1 písm. e)

e) Členské státy si mohou pro účely odstavce 1 zvolit, že budou trestat pouze jednání, jehož projevy ***by pravděpodobně vedly k narušení veřejného pořádku, nebo jednání, které je*** výhružné, ponižující nebo urážlivé.	e) Členské státy si mohou pro účely odstavce 1 zvolit, že budou trestat pouze jednání, jehož projevy ***jsou*** výhružné, ponižující nebo urážlivé.

Odůvodnění

Pojem „narušení veřejného pořádku“ je příliš vágní, je třeba jej vypustit.

Pozměňovací návrh 5
Čl. 1 odst. 1 písm. f)

f) Pro účely odstavce 1 se odkaz na náboženské vyznání má vztahovat přinejmenším na jednání, které je záminkou pro směřování činů proti skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny vymezené podle rasy, barvy pleti, *náboženského vyznání*, původu nebo národnostního či etnického původu.	f) Pro účely odstavce 1 se odkaz na náboženské vyznání má vztahovat přinejmenším na jednání, které je záminkou pro směřování činů proti skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny vymezené podle rasy, barvy pleti, původu nebo národnostního či etnického původu. ***Členský vstát však nemůže vyloučit z trestní odpovědnosti žádný slovní projev či jednání osoby, jejímž cílem je podněcovat rasovou nenávist.***

Odůvodnění

Tento odstavec významně omezuje opatření boje proti rasismu na základě náboženského vyznání. Je vhodné zajistit přinejmenším to, aby jakýkoli slovní projev nebo jednání, jejichž cílem je podněcovat rasovou nenávist, byly trestně postižitelné.

Pozměňovací návrh 6
Čl. 1 odst. 2

2. Každý členský stát může v době přijetí tohoto rámcového rozhodnutí Radou učinit prohlášení, že popírání nebo hrubé zlehčování trestných činů uvedených v odst. 1 písm. c) nebo d) ***bude*** *trestné* ***pouze tehdy***, pokud ***bylo o*** spáchání uvedených trestných činů rozhodnuto pravomocným rozhodnutím vnitrostátního soudu tohoto členského státu a mezinárodního soudu nebo výhradně pravomocným rozhodnutím mezinárodního soudu.	2. Každý členský stát může v době přijetí tohoto rámcového rozhodnutí Radou učinit prohlášení, že popírání nebo hrubé zlehčování trestných činů uvedených v odst. 1 písm. c) nebo d) ***nebude označovat jako*** *postižitelné*, pokud ***je*** spáchání uvedených trestných činů ***podle vnitrostátních právních předpisů považováno za trestné nebo pokud o něm bylo*** rozhodnuto pravomocným rozhodnutím vnitrostátního soudu tohoto členského státu a mezinárodního soudu nebo výhradně pravomocným rozhodnutím mezinárodního soudu. ***Členský stát o této skutečnosti informuje Komisi.***

Odůvodnění

Je třeba sjednotit prováděcí články s bodem odůvodnění 10, který stanoví, že členský stát může přijmout vnitrostátní právní opatření k boji proti úmyslnému jednání popsanému v odst. 1 písmenech c) a d).

Pozměňovací návrh 7
Článek 7a (nový)

	Článek 7a ***Minimální požadavky*** ***1. Členské státy mohou přijmout nebo zachovat vyšší úroveň ochrany v boji proti rasismu a xenofobii, než je úroveň vyplývající z ustanovení tohoto rámcového rozhodnutí.*** ***2. Zavedením tohoto rámcového rozhodnutí nelze v žádném případě odůvodňovat snížení úrovně ochrany, kterou členské státy již dříve poskytovaly v oblastech, na něž se toto rámcové rozhodnutí vztahuje .*** ***3. Žádné ustanovení tohoto rámcového rozhodnutí nesmí být vykládáno tak, aby ovlivňovalo povinnost, která by členským státům mohla vyplývat z Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové***

	diskriminace ze dne 7. března 1966. Členské státy provádějí toto rámcové rozhodnutí v souladu s těmito povinnostmi.

Odůvodnění

Rámcové rozhodnutí musí obsahovat ustanovení o nenávratnosti, aby bylo zajištěno, že jeho provádění nepovede k oslabení stávající ochrany, jak je uvedena v článku 6 směrnice 2000/43/ES (odstavce 1 a 2). Rovněž je třeba do něj začlenit ustanovení o tom, že prováděním rámcového rozhodnutí nebude ohroženo plnění povinností vyplývajících z Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace (odstavec 3).

Pozměňovací návrh 8
Čl. 10 odst. 3

3. Před uplynutím tří let od lhůty uvedené v čl. 10 odst. 1 Rada toto rámcové rozhodnutí přezkoumá. Při přípravě tohoto přezkumu se Rada dotáže členských států, zda měly potíže při soudní spolupráci, pokud jde o trestné činy uvedené v čl. 1 odst. ***1.*** Rada dále může požádat Eurojust o předložení zprávy o tom, zda rozdíly mezi vnitrostátními právními předpisy vedly k jakýmkoliv problémům, pokud jde o soudní spolupráci členských států v této oblasti.	3. Před uplynutím tří let od lhůty uvedené v čl. 10 odst. 1 Rada toto rámcové rozhodnutí přezkoumá. Při přípravě tohoto přezkumu se Rada dotáže členských států, zda měly potíže při soudní spolupráci, pokud jde o trestné činy uvedené v čl. 1 odst. ***1, a konzultuje s Evropským parlamentem***. ***Při přezkumu přihlédne Rada ke stanovisku Evropské agentury pro základní práva a nevládních organizací působících v této oblasti.*** Rada dále může požádat Eurojust o předložení zprávy o tom, zda rozdíly mezi vnitrostátními právními předpisy vedly k jakýmkoliv problémům, pokud jde o soudní spolupráci členských států v této oblasti.

Odůvodnění

Je třeba, aby se při přezkumu rámcového rozhodnutí konzultoval Evropský parlament a aby se prostudovala rovněž stanoviska nevládních organizací a Agentury pro základní práva.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Úvod

První zpráva Evropské agentury pro základní práva vypracovaná v srpnu 2007 ukazuje rostoucí počet rasistických trestných činů nejméně v 8 evropských zemích. Podle této zprávy „představují násilí a rasistické trestné činy vážný společenský problém v celé Evropě". To opět ukazuje, že je naléhavě nutné aktivně na evropské úrovni bojovat proti negativním jevům, jakými jsou rasismus, nesnášenlivost a xenofobie.

Všechny členské státy EU mají k dispozici určité právní předpisy pro boj proti rasismu a xenofobii, mezi nimi však existují rozdíly. Tyto rozdíly zdůrazňují nutnost evropské harmonizace, která by zajistila účinnost boje proti rasismu a xenofobii překračujícím hranice, stejně jako proti rasismu a xenofobii v Evropě obecně.

Vývoj

Rada přijala v roce 1996 společnou akci 96/443/JAI týkající se boje proti rasismu a xenofobii. Tento nástroj obsahuje ustanovení směřující k harmonizaci trestního práva členských států a ke zlepšení vzájemné pomoci v boji proti rasismu a xenofobii.

Komise předložila návrh rámcového rozhodnutí o boji proti rasismu a xenofobii v listopadu 2001[1]. Cíl tohoto návrhu byl dvojí: jednak, aby se na rasistické a xenofobní jednání vztahovaly stejné trestní sankce ve všech členských státech, a jednak, aby se zlepšila spolupráce soudů v této oblasti. Novinkou ve srovnání se společnou akcí byla skutečnost, že členské jsou nuceny přijmout opatření ke stíhání takového jednání jako trestného činu a nemají možnost volby mezi obviněním z takového jednání a odchýlením se od zásady dvojí trestnosti.

Přes početné diskuse v Radě nebylo nikdy dosaženo dohody o tomto návrhu. Italská delegace, která vždy vyjadřovala svůj nesouhlas s tímto návrhem a v březnu 2003 předložila alternativní návrh, stáhla v roce 2006 své výhrady. To umožnilo znovu zahájit rozpravu na základě kompromisního návrhu, který vypracovalo lucemburské předsednictví v roce 2005. Rada dospěla díky německému předsednictví dne 19. dubna 2007 k politické dohodě[2].

Evropský parlament přijal první stanovisko dne 4. července 2002 (zpráva Ceyhun – T5-363/2002[3]). Toto stanovisko však vycházelo z původního návrhu Komise z roku 2001. Návrh, který předložila Rada, je však výsledkem několikaletého jednání a je tudíž podstatně odlišný. Bylo tedy třeba znovu konzultovat s Parlamentem.

Postoj zpravodajky

Zpravodajka s uspokojením konstatuje, že Rada konečně dospěla k dohodě o návrhu

[1] KOM(2001)664, Úř. věst. C 75 E, 26.3.2002, s. 269.
[2] Dokument 5118/07 DROIPEN 1.
[3] Úř. věst. C 271 E, 12.11.2003, s. 379.

rámcového rozhodnutí o boji proti rasismu a xenofobii. Ochrana základních práv evropských občanů, jejich podpora a zejména boj proti rasismu a xenofobii představují významnou prioritu Evropské unie. Bylo tedy velmi znepokojivé, že Rada nemohla dospět k dohodě o tomto návrhu rámcového rozhodnutí. Je třeba, aby přijetím tohoto návrhu Evropská unie vyslala silný politický signál ve prospěch základních práv.

Zpravodajka nicméně vyjadřuje politování na tím, že návrh vypracovaný Radou není dostatečně ambiciózní a neodpovídá politickému úkolu, kterým je boj proti rasismu a xenofobii. Z návrhu, který Komise předložila v roce 2001 a který Evropský parlament chtěl ve své první zprávě posílit, se zachovalo bohužel jen málo prvků. Zpravodajka si je vědoma, že bylo nutné a zároveň obtížné dosáhnout kompromisu, avšak lituje, že se k němu dospělo na úkor právní kvality návrhu rámcového rozhodnutí. Obzvláště ji znepokojuje skutečnost, že působnost rozhodnutí byla výrazně omezena. Je například politováníhodné, že urážky nebo řízení rasistické skupiny nejsou považovány za trestné činy, jak Komise navrhovala.

Na druhé straně, omezení působnosti doplněním čl. 1 odst. 1 písm. f), které vylučuje projevy rasismu založené na náboženském přesvědčení, je podle zpravodajky nadbytečné a musí být změněno, aby zaručovalo, že tato forma rasismu bude stíhána stejně jako ostatní formy. Podobně nadbytečné je doplnění čl. 1 odst. 1 písm. c) a d) o požadavek, aby uvedené jednání „mohlo vést k podněcování k násilí nebo nenávisti“. Zlehčování trestného činu genocidy je formou rasismu a členské státy musí být schopny stíhat je i tehdy, pokud nevede k podněcování k násilí nebo nenávisti.

Zpravodajka se nicméně domnívá, že toto rámcové rozhodnutí je prvním významným krokem k důslednějšímu boji proti rasismu a xenofobii na evropské úrovni a představuje minimální harmonizaci v této oblasti. Jeho přijetí je důležité. Zdůrazňuje však skutečnost, že Evropská unie musí jít při přezkumu rámcového rozhodnutí po uplynutí tříletého období ještě dále. Navrhuje dále doplnit odstavec (nový článek 7a), který obsahuje ustanovení o nenávratnosti, aby rámcové rozhodnutí neoslabilo stávající ochranu podle článku 6 směrnice 2000/43/ES o rovném zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu, a záruku, že rámcové rozhodnutí neumožní snížit úroveň ochrany pod úroveň, kterou zajišťuje Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace.

Zpravodajka připomíná, že pro zajištění účinného boje proti rasismu musí být toto rámcové rozhodnutí součástí komplexního rámce evropských nástrojů boje proti všem formám diskriminace. Poslední zpráva Agentury pro základní práva totiž ukazuje, že rasová diskriminace přetrvává zejména v oblasti pracovní, ve vzdělávání a v bydlení. Proto by mělo být toto rámcové rozhodnutí doplněno přijetím obecné směrnice o boji proti jakékoli diskriminaci podle článku 13 Smlouvy.

Zpravodajka rovněž vyjadřuje politování nad tím, že rámcové rozhodnutí o boji proti rasismu a xenofobii bylo omezeno pravidlem o jednomyslnosti v Radě a pouhou konzultací s Evropským parlamentem v této oblasti. Zdůrazňuje, že je naléhavé umožnit v rámci celého třetího pilíře přijímání rozhodnutí kvalifikovanou většinou a postupem spolurozhodování.